

Pohjois-Karjalassa lapset tutkivat lähiympäristön julkisia veistoksia PatsasKatsastus -työpajassa sanataiteen, kuvataiteen ja kulttuuriperinnön näkökulmista. Kuva: Pia Paananen

PATSAITA KATSASTAMASSA– Pikaopas kasvattajalle

- 1. Mitä ja miksi?**
- 2. Miten?**
- 3. Innostuitko?**

1. Mitä ja miksi?

Patsaat ja muistomerkit seisovat paikallaan vuosikausia, muuttuen kenties vähitellen näkymättömiksi. Mitä kaikkea ne voivatkaan kertoa, kun lähdetään varta vasten katsastusretkelle? Tässä mallissa tutustutaan lähiympäristön patsaisiin ja kulttuuriperintöön kuva- ja sanataiteen keinoin ja opitaan tekemään veistoksia.

Voit lukea osoitteesta nurkantakana.fi/patsaita-katsastamassa/, kuinka kaksiluokkainen Ahmovaaran kyläkoulu Juuassa, Kolin kupeessa sai PatsasKatsastuksen vieraakseen keväällä 2015. Työpajapäivään osallistuivat kaikki koulun oppilaat, 23 lasta, esikouluikäisistä kuudesluokkalaisiin. Opettajat ja koulunkäynninohjaajat olivat mukana auttamassa ja ohjaamassa etenkin kaikkein pienimpiä.

Omaan ympäristöön ja paikallishistoriaan tutustumaan rohkaiseva Patsaskatsastus-työpaja yhdistää sana- ja kuvataiteen historiaan ja ympäristöoppiin monilukutaitoa edistävällä tavalla. Työpajan rakenne on väljä ja yksinkertainen, eli se on sovellettavissa eri paikkakunnille, luokkasteille ja oppiaineisiin helposti.

Oman paikkakunnan menneisyys, tapahtumat, elinkeinot ja ihmiskohtalot tulevat patsaiden kautta näkyvästi esiin. Lähestymistavat voivat vaihdella tutkivasta tunnelmoivaan.

Patsaiden ja muistomerkkien kautta päästään paikallistason lisäksi käsiksi myös laajempiin historiallisiin kehityskulkuihin.

Malli tekee lähiympäristöä tutuksi ja auttaa hahmottamaan sen osatekijöitä ja merkityksiä. Tunneside yhteiseen tilaan ja julkisiin taideteoksiin saa mahdollisuuden kehittyä. Itse työpajassa ja sen materiaalivalinnoissa kestävän kehityksen teemoilla on tärkeä sija.

2. Miten?

Työpajan esivalmisteluihin kannattaa varata aikaa vähintään viikon verran, varsinainen paja kestää 4-5 tuntia kohteen etäisyydestä riippuen.

KOHTEEN ETSINTÄ

Kaikki lähtee sopivan patsaan tai muistomerkkin valinnasta. Jos kohde on lähellä ja hyvin tuttu, ei valmistautumisaikaa tarvita montakaan päivää. Jos halutaan tehdä retki kauemmas ja tarvitaan kuljetuksia tai suunnitelmissa on pyytää mukaan asiantuntijoita tai yhteistyökumppaneita, on hyvä olla liikkeellä useita viikkoja aiemmin.

TARVIKKEET KASAAN

Työpajaa edeltävinä päivinä kerätään kokoon kaikki tarvikkeet ja pahvit ja leikataan ne sopivan kokoisiksi jotta työ lähtee mukavasti käyntiin. Esivalmistellaan reliefien pahvipohjat (10 X 15) ja tehdään niihin rei'ittimellä reiät ripustamista varten.

MUISTOMERKIN ÄÄRELLÄ

Työpajan aluksi tehdään visiitti itse kohteelle. Patsasta tutkitaan, kosketellaan ja ihmetellään. Lapsia voi kuvata patsaan äärellä ja lapset voivat itsekin kuvata patsasta. Muistomerkistä, sen taustasta, yhteydestä lasten ja heitä edeltävien sukupolvien elämään sekä patsaan herättämistä tuntemuksista keskustellaan yhdessä. Paikalla voi olla myös vieraileva tähti tuomassa lisätietoa esim. kohteen historiasta, synnystä tai valmistustekniikasta. Retken pituudeksi sopii vajaa tunti.

SYVEMMÄLLE TUNNELMIIN

Patsasvierailun jälkeen on aika ryhtyä itse tekemään. Millaisen patsaan haluaisin paikkakunnalleni? Retkellä syntyneet ajatukset ja ideat kootaan yhteiseksi listaksi, josta jokainen voi valita jonkin toteuttavakseen. Ensin vuorossa on reliefin suunnittelu, sitten palojen leikkaus ja lopuksi niiden liimaus päällekkäin kerros kerrokselta. Askarteluosuuteen kannattaa varata 1-2 tuntia.

SANATAITEEN SIIVIN

Oma teos saa seurakseen ylistävän runon tai oodin. Miksi halusin juuri tällaisen patsaan? Mikä valitsemassani aiheessa on ihanaa ja hienoa? Tekstin voi joko kirjoittaa vapaasti tai valmista pohjaa käyttäen, kuitenkin niin, että se syntyy tekijän ajatuksista ja tunteista. Mikäli kirjoitustaitoa ei vielä ole tai se

on vasta kehitymässä, aikuiset voivat auttaa saduttamalla. Valmiit tekstit liimataan reliefin taustapahvin toiselle puolelle. Runojen syntyminen ja lukeminen vie aikaa puolesta tunnista tuntiin.

YHTEISEKSI ILOKSI

Reliefeistä saa hienon yhteisötaideteoksen, kun ne ripustetaan samaan telineeseen tai kehikkoon. Luomuksen voi sijoittaa näkyvälle paikalle. Ripustus sujuu nopeasti, n. 15-20 minuutissa.

3. Innostuitko?

Suuntaa osoitteeseen nurkantakana.fi/patsaita-katsastamassa/ josta saat vinkkejä ja ohjeita työpajan järjestämiseen sekä yksityiskohtaisen kuvauksen Ahmovaaran koulun projektista. Kannattaa myös kurkata, mitä muuta [nurkan takana](http://nurkan.takana) piilee, sillä siellä monenmoiset kulttuuriaktiviteetit odottavat järjestäjänsä!

Patsaita katsastamassa –malli on osa Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry:n ja Maaseudun Sivistysliiton yhdessä julkaisemaa Nurkantakana.fi -aineistoa.

Nurkantakana.fi tarjoaa kasvattajalle kattauksen kekseliäitä ja OPS:n mukaisia kulttuuriympäristökasvatuksen toimintamalleja jotka soveltuvat monen oppiaineen käyttöön. Ympäri Suomen kerätyissä 10 esimerkissä toimitaan omassa lähiympäristössä 6-15 -vuotiaiden kanssa. Mallit kehittävät ympäristösuhdetta ja kulttuurista lukutaitoa.

Nurkantakana.fi kuuluu MSL:n tuottamaan Paikan tuntu –hankekokonaisuuteen, jota on tukenut mm. Koneen Säätiö.

2016